

UCHWAŁA Nr .../XI/2023
Krajowej Rady Radców Prawnych
z dnia

zmieniająca Regulamin odbywania aplikacji radcowskiej

Na podstawie art. 60 pkt 8 lit. c ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U z 2022 r. poz. 1166) uchwała się, co następuje:

§ 1.

W Regulaminie odbywania aplikacji radcowskiej, stanowiącym załącznik do uchwały Nr 90/VII/2009 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 17 października 2009 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej, wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 30 w ust. 1 skreśla się zdanie drugie;
- 2) w załączniku „Program aplikacji”:
  - a) w części I „Postanowienia ogólne” w pkt 5 wyrazy „20%” zastępuje się wyrazami „25%”,
  - b) część II „Programy szkoleniowe” otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

1. W 2024 r. Program II roku aplikacji obejmuje dodatkowo uczestniczenie w zajęciach z przedmiotu „Prawo rodzinne i opiekuńcze” oraz przystąpienie do kolokwium z tego przedmiotu. W 2024 r. rezerwa godzinowa dla II roku aplikacji wynosi 20 godzin.
2. Wymiar zajęć, o których mowa w ust. 1 zdanie pierwsze, wynosi 20 godzin – maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów wynosi 8 godzin.; ćwiczenia – 12 godzin.
3. Kolokwium przeprowadza się w formie pisemnej – zadania pisemnego polegającego na sporządzeniu pozwu lub wniosku.
4. Czas na rozwiązanie zadania wynosi 180 minut. Maksymalnie aplikant może uzyskać 30 punktów.
5. Oceny z kolokwium w zależności od liczby uzyskanych punktów:
  - 1) od 0 do 19 pkt – niedostateczny,

2) od 20 do 23 pkt – dostateczny,

3) od 24 do 27 pkt – dobry,

4) od 28 do 30 pkt – bardzo dobry.

6. Jeżeli w 2025 r., w przypadku, o którym mowa w § 28 ust. 5 zdanie drugie Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej, aplikant powtarza II rok aplikacji z powodu uzyskania oceny negatywnej z kolokwium z przedmiotu „Prawo rodzinne i opiekuńcze”, powtarzanie roku obejmuje uczestniczenie w zajęciach z tego przedmiotu oraz przystąpienie do kolokwium z tego przedmiotu na zasadach, o których mowa w ust. 2–5.

§ 3.

W 2024 r. na II roku aplikacji praktyki nie obejmują praktycznego zapoznanie się ze sposobem funkcjonowania sądów powszechnych i prokuratury.

§ 4.

Jeżeli w 2024 r., w przypadku, o którym mowa w § 28 ust. 5 zdanie drugie Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej, aplikant powtarza:

- 1) I rok aplikacji z powodu uzyskania oceny negatywnej z kolokwium z przedmiotu „Prawo pracy i prawo ubezpieczeń społecznych”, powtarzanie roku obejmuje uczestniczenie w zajęciach z tego przedmiotu w wymiarze określonym w Programie aplikacji w brzmieniu nadanym niniejszą uchwałą oraz przystąpienie do kolokwium z tego przedmiotu na zasadach określonych w Programie aplikacji w brzmieniu dotychczasowym;
- 2) I rok aplikacji z powodu uzyskania oceny negatywnej z kolokwium z przedmiotów „Prawo cywilne, postępowanie cywilne”, powtarzanie roku obejmuje uczestniczenie w zajęciach z tych przedmiotów oraz zajęciach z przedmiotu „Prawo rodzinne i opiekuńcze”, a także przystąpienie do kolokwium z tych przedmiotów, na zasadach określonych w Programie aplikacji w brzmieniu nadanym niniejszą uchwałą;
- 3) II rok aplikacji z powodu uzyskania oceny negatywnej z kolokwium z przedmiotu „Prawo rodzinne i opiekuńcze”, powtarzanie roku obejmuje uczestniczenie w zajęciach z tego przedmiotu oraz przystąpienie do kolokwium z tego przedmiotu, na zasadach określonych w § 2 ust. 2–5;
- 4) II rok aplikacji z powodu uzyskania oceny negatywnej z kolokwium z przedmiotu „Prawo gospodarcze”, powtarzanie roku obejmuje uczestniczenie w zajęciach z tego przedmiotu w wymiarze określonym w Programie aplikacji w brzmieniu nadanym niniejszą uchwałą

oraz przystąpienie do kolokwium z tego przedmiotu, na zasadach określonych w Programie aplikacji w brzmieniu dotychczasowym;

- 5) II rok aplikacji z powodu uzyskania oceny negatywnej z kolokwium z przedmiotu „Prawo spółek handlowych, prawo upadłościowe i prawo restrukturyzacyjne”, powtarzanie roku obejmuje uczestniczenie w zajęciach z tego przedmiotu w wymiarze określonym w Programie aplikacji w brzmieniu nadanym niniejszą uchwałą oraz przystąpienie do kolokwium z tego przedmiotu na zasadach określonych w Programie aplikacji w brzmieniu dotychczasowym.
- 6) II rok aplikacji z powodu uzyskania oceny negatywnej z kolokwium z przedmiotu „Prawo gospodarcze” i kolokwium z przedmiotu „Prawo spółek handlowych, prawo upadłościowe i prawo restrukturyzacyjne”, powtarzanie roku obejmuje uczestniczenie w zajęciach z tych przedmiotów oraz przystąpienie do kolokwium z przedmiotów „Prawo gospodarcze, Prawo spółek handlowych, prawo upadłościowe i prawo restrukturyzacyjne”, na zasadach określonych w Programie aplikacji w brzmieniu nadanym niniejszą uchwałą;
- 7) III rok aplikacji z powodu uzyskania oceny negatywnej z kolokwium z przedmiotu „Zasady wykonywania zawodu radcy prawnego, etyka radcy prawnego oraz organizacja i funkcjonowanie samorządu radców prawnych”, powtarzanie roku obejmuje uczestniczenie w zajęciach z przedmiotu „Zasady wykonywania zawodu radcy prawnego, etyka zawodu radcy prawnego” oraz przystąpienie do kolokwium z tego przedmiotu, na zasadach określonych w Programie aplikacji w brzmieniu nadanym niniejszą uchwałą.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

„II. Programy szkoleniowe:**PROGRAM I ROKU APLIKACJI**

Zakres przedmiotowy zajęć aplikanta	Minimalny wymiar zajęć	Forma i wymiar zajęć
<p>I. Zasady wykonywania zawodu radcy prawnego ze szczególnym uwzględnieniem obowiązków aplikanta wynikających z Ustawy, Kodeksu etyki, Regulaminu oraz innych aktów prawnych.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić symulację występowania przed sądami.</p>	18 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 14 godz. ćwiczenia - 4 godz.
<p>II. Podstawowe zagadnienia z zakresu organizacji i funkcjonowania sądownictwa powszechnego i prokuratury.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustrój i organizacja sądów powszechnych i prokuratur. 2. Czynności przewodniczącego wydziału i sędziego związane z wpływem pozwu (wniosku). 3. Czynności prokuratora związane z wpływem zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. 4. Funkcjonowanie sekretariatu sądów powszechnych, rodzaj ksiąg sądowych i rejestrów. 5. Funkcjonowanie sekretariatu prokuratury. 6. Informatyzacja sądów i prokuratur. 	6 godz.	zajęcia w ramach porozumienia, o którym mowa w art. 32 ust. 3a Ustawy konwersatoria - 6 godz.
<p>III. Komunikacja. Sztuka prezentacji i przekonywania. Retoryka i erystyka. Etykieta wykonywania zawodu.</p>	14 godz.	ćwiczenia - 14 godz.
<p>IV. Prawo cywilne, Postępowanie cywilne.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania różnego rodzaju umów, szczególnie określonych w planie szkolenia.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić także:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) praktyczne nauczanie sporządzania: 	108 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 36 godz. ćwiczenia - 72 godz.

<p>a) pism procesowych w tym środków odwoławczych i innych środków zaskarżenia, b) skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie postępowania, 2) symulację rozprawy sądowej w sprawie cywilnej; 3) rekomendacji i opinii prawnych.</p>		
<p>V. Prawo rodzinne i opiekuńcze.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania wniosków i innych pism procesowych w sprawach opiekuńczych i rodzinnych, szczegółowo określonych w planie szkolenia.</p>	20 godz.	<p>maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 8 godz.</p> <p>ćwiczenia -12 godz.</p>
<p>VI. Prawo pracy.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania umów z zakresu prawa pracy, oświadczeń o rozwiązaniu stosunku pracy za wypowiedzeniem lub bez wypowiedzenia, aktów specyficznych źródeł prawa pracy lub pism procesowych w sprawach pracowniczych.</p>	22 godz.	<p>maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 8 godz.</p> <p>ćwiczenia -14 godz.</p>
<p>VII. Prawo ubezpieczeń społecznych.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania wniosków i pism procesowych w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.</p>	12 godz.	<p>maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 6 godz.</p> <p>ćwiczenia - 6 godz.</p>
<p>VIII. Rezerwa godzinowa.</p>	40 godz.	
	78 godz.	zajęcia w formie konwersatoriów, w tym zajęcia ramach porozumienia, o którym mowa w art. 32 ust. 3a Ustawy
	122 godz.	ćwiczenia
	40 godz.	rezerwa godzinowa
RAZEM	240 godz.	

Kolokwia**I. Prawo cywilne, postępowanie cywilne, prawo rodzinne i opiekuńcze.**

- kolokwium w formie pisemnej – zadania polegające na przygotowaniu umowy albo sporządzeniu pozwu, wniosku, apelacji lub opinii prawnej,

- czas na rozwiązanie zadania wynosi 360 minut,

- maksymalnie aplikant może uzyskać 30 punktów,

- oceny z kolokwium w zależności od liczby uzyskanych punktów:

1) od 0 do 19 pkt – niedostateczny,

2) od 20 do 23 pkt – dostateczny,

3) od 24 do 27 pkt – dobry,

4) od 28 do 30 pkt – bardzo dobry.

II. Etyka zawodu radcy prawnego, zasady wykonywania zawodu, organizacja i funkcjonowanie samorządu radców prawnych.

- kolokwium w formie ustnej (jedno pytanie z etyki zawodu radcy prawnego, jedno pytanie z zasad wykonywania zawodu i jedno pytanie z organizacji i funkcjonowania samorządu radców prawnych),

- maksymalnie aplikant może uzyskać 30 punktów,

- oceny z kolokwium w zależności od liczby uzyskanych punktów:

1) od 0 do 19 pkt – niedostateczny,

2) od 20 do 23 pkt – dostateczny,

3) od 24 do 27 pkt – dobry,

4) od 28 do 30 pkt – bardzo dobry.

PRAKTYKI

Kancelarie radców prawnych, spółki radców prawnych lub radców prawnych i adwokatów, biura prawne przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych (pod nadzorem radcy prawnego), w tym w organach administracji publicznej, a w miarę możliwości także w sądach.

W ramach praktyk patroni lub opiekunowie praktyk powinni zapewnić aplikantom udział w co najmniej sześciu rozprawach, w tym co najmniej trzech rozprawach przed uzyskaniem możliwości występowania aplikanta przed sądem tj. w ciągu pierwszych 6 miesięcy odbywania aplikacji.

Praktyczne zapoznanie się z ze sposobem funkcjonowania sądów powszechnych i prokuratury (art. 32 ust. 3a ustawy o radcach prawnych) w zakresie niezbędnym dla wykonywania zawodu radcy prawnego – praktyki te nie obejmują zagadnień z zakresu prawa karnego –
– porozumienie Prezesa KRRP z Ministrem Sprawiedliwości.

PROGRAM II ROKU APLIKACJI

Zakres przedmiotowy zajęć aplikanta	Minimalny wymiar zajęć	Forma i wymiar zajęć
<p>I. Zasady wykonywania zawodu radcy prawnego, etyka zawodu radcy prawnego.</p>	8 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 2 godz. ćwiczenia - 6 godz.
<p>II. Prawo karne, prawo karne skarbowe, prawo wykroczeń, postępowanie karne, postępowanie karnoskarbowe i postępowanie w sprawach o wykroczenia.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania pism procesowych, w tym aktów oskarżenia, apelacji, i kasacji w postępowaniu karnym, o przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz o wykroczenia, jak również zapewnić symulację rozprawy sądowej w postępowaniu karnym.</p>	70 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 36 godz. ćwiczenia - 34 godz.
<p>III. Prawo spółek handlowych.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania projektów umów z zakresu prawa spółek handlowych, uchwał, środków prawnych z zakresu prawa spółek handlowych oraz przygotowanie i przeprowadzenie walnego zgromadzenia wspólników, wraz z projektami uchwał i wyborami.</p>	40 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 12 godz. ćwiczenia - 28 godz.
<p>IV. Prawo upadłościowe i prawo restrukturyzacyjne.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania projektów pism i wniosków z zakresu prawa upadłościowego i prawa restrukturyzacyjnego, szczegółowo określonych w planie szkolenia.</p>	12 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 4 godz. ćwiczenia - 8 godz.

<p>V. Prawo gospodarcze.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania umów w sprawach gospodarczych w liczbie godzin nie mniejszej niż 18, aktów wewnętrznych, regulaminów, statutów, specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ) oraz środków ochrony prawnej z zakresu prawa zamówień publicznych, szczegółowo określonych w planie szkolenia.</p> <p>Ćwiczenia obejmują także zajęcia z elektronicznego systemu krajowego rejestru sądowego polegające na analizie uzyskanych informacji oraz techniki sporządzania wniosków.</p> <p>Z minimalnego wymiaru ćwiczeń, 6 jednostek godzinowych przeznaczonych jest na przygotowanie i praktyczne nauczanie zadań z trzeciej części egzaminu radcowskiego.</p>	60 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 22 godz.
<p>VI. Negocjacje oraz reprezentacja strony w postępowaniu mediacyjnym.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rola radcy prawnego przy przygotowaniu klienta do negocjacji. 2. Specyfika negocjacji wielostronnych i międzynarodowych. 3. Metody wychodzenia z impasu w negocjacjach. 4. Reprezentacja klienta w mediacji. 5. Trójkąt reprezentacji w mediacji. 6. Negocjacje jako element praktyki radcy prawnego. 7. Kryteria doboru strategii i technik negocjacyjnych 	10 godz.	ćwiczenia - 10 godz.
<p>VII. Rezerwa godzinowa.</p>	40 godz.	
	76 godz.	zajęcia w formie konwersatoriów
	124 godz.	ćwiczenia
	40 godz.	rezerwa godzinowa
RAZEM	240 godz.	

Kolokwia**I. Prawo gospodarcze, Prawo spółek handlowych, prawo upadłościowe i prawo restrukturyzacyjne.**

- kolokwium w formie pisemnej – zadania polegającego na przygotowaniu umowy albo sporządzeniu pozwu, wniosku, apelacji lub opinii prawnej,
- czas na rozwiązanie zadania wynosi 360 minut,
- maksymalnie aplikant może uzyskać 30 punktów,
- oceny z kolokwium w zależności od liczby uzyskanych punktów:
  - 1) od 0 do 19 pkt – niedostateczny,
  - 2) od 20 do 23 pkt – dostateczny,
  - 3) od 24 do 27 pkt – dobry,
  - 4) od 28 do 30 pkt – bardzo dobry.

II. Prawo karne, postępowanie karne, prawo karne skarbowe, postępowanie karnoskarbowe, prawo wykroczeń, postępowanie w sprawach o wykroczenia.

- kolokwium w formie pisemnej – zadania pisemnego polegającego na sporządzeniu apelacji, opinii o jej niecelowości lub projektu aktu oskarżenia w sprawie z oskarżenia prywatnego,
- czas na rozwiązanie zadania wynosi 360 minut,
- maksymalnie aplikant może uzyskać 30 punktów,
- oceny z kolokwium w zależności od liczby uzyskanych punktów:
  - 1) od 0 do 19 pkt – niedostateczny,
  - 2) od 20 do 23 pkt – dostateczny,
  - 3) od 24 do 27 pkt – dobry,
  - 4) od 28 do 30 pkt – bardzo dobry.

PRAKTYKI

Kancelarie radców prawnych, spółki radców prawnych lub radców prawnych i adwokatów, biura prawne przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych (pod nadzorem radcy prawnego), w tym w organach administracji publicznej, a w miarę możliwości także w sądach.

W ramach praktyk tego roku szkoleniowego patroni lub opiekunowie praktyk winni zapewnić aplikantom uczestnictwo w co najmniej sześciu rozprawach.

Praktyczne zapoznanie się ze sposobem funkcjonowania sądów powszechnych i prokuratury (art. 32 ust. 3a ustawy o radcach prawnych) w zakresie niezbędnym dla wykonywania zawodu radcy prawnego – praktyki te w szczególności dotyczą zagadnień z zakresu prawa karnego –

– porozumienie Prezesa KRRP z Ministrem Sprawiedliwości.

PROGRAM III ROKU APLIKACJI

Zakres przedmiotowy zajęć aplikanta	Minimalny wymiar zajęć	Forma i wymiar zajęć
<p>I. Zasady wykonywania zawodu radcy prawnego, etyka zawodu radcy prawnego.</p> <p>Z minimalnego wymiaru ćwiczeń, 6 jednostek godzinowych przeznaczonych jest na przygotowanie i praktyczne nauczanie zadań z piątej części egzaminu radcowskiego.</p>	24 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 6 godz. ćwiczenia - 18 godz.
<p>II. Prawo administracyjne ustrojowe i materialne.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania projektów aktów normatywnych, w tym aktów prawa miejscowego.</p>	26 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 14 godz. ćwiczenia - 12 godz.
<p>III. Postępowanie administracyjne i postępowanie sądownoadministracyjne.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania decyzji administracyjnych oraz środków zaskarżenia w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym.</p>	50 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 14 godz. ćwiczenia - 36 godz.
<p>IV. Prawo finansowe, prawo podatkowe i celne.</p>	44 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 22 godz. ćwiczenia - 22 godz.
<p>V. Prawo Unii Europejskiej i międzynarodowa ochrona praw człowieka.</p> <p>W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania środków zaskarżenia w postępowaniu przed sądami europejskimi i Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, szczególnie określonych w planie szkolenia.</p>	30 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 18 godz. ćwiczenia - 12 godz.

VI. Prawo konstytucyjne – ochrona praw jednostki. W ramach tych zajęć należy zapewnić praktyczne nauczanie sporządzania skargi konstytucyjnej.	8 godz.	maksymalna liczba godzin zajęć w formie konwersatoriów - 4 godz. ćwiczenia - 4 godz.
VII. Marketing usług prawniczych. Zarządzanie kancelarią lub działem prawnym. Psychologiczne aspekty pracy prawnika.	18 godz.	ćwiczenia - 18 godz.
X. Rezerwa godzinowa.	40 godz.	
	78 godz. 122 godz. 40 godz.	zajęcia w formie konwersatoriów ćwiczenia rezerwa godzinowa
RAZEM	240 godz.	

Kolokwia**I. Zasady wykonywania zawodu radcy prawnego, etyka zawodu radcy prawnego.**

- kolokwium w formie pisemnej – zadania polegające na przygotowaniu opinii prawnej,
- czas na rozwiązanie zadania wynosi 240 minut,
- maksymalnie aplikant może uzyskać 30 punktów,
- oceny z kolokwium w zależności od liczby uzyskanych punktów:
  - 1) od 0 do 19 pkt – niedostateczny,
  - 2) od 20 do 23 pkt – dostateczny,
  - 3) od 24 do 27 pkt – dobry,
  - 4) od 28 do 30 pkt – bardzo dobry.

II. Prawo administracyjne, postępowanie administracyjne i postępowanie sądownoadministracyjne, prawo finansowe i podatkowe.

- kolokwium w formie pisemnej – zadania polegające na przygotowaniu aktu normatywnego lub środka zaskarżenia w postępowaniu sądownoadministracyjnym lub opinii prawnej,
- czas na rozwiązanie zadania wynosi 240 minut,
- maksymalnie aplikant może uzyskać 30 punktów,
- oceny z kolokwium w zależności od liczby uzyskanych punktów:
  - 1) od 0 do 19 pkt – niedostateczny,
  - 2) od 20 do 23 pkt – dostateczny,
  - 3) od 24 do 27 pkt – dobry,
  - 4) od 28 do 30 pkt – bardzo dobry.

PRAKTYKI

Kancelarie radców prawnych, spółki radców prawnych lub radców prawnych i adwokatów, biura prawne przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych (pod nadzorem radcy prawnego), w tym w organach administracji publicznej, a w miarę możliwości także w sądach.

W ramach praktyk tego roku szkoleniowego patroni lub opiekunowie praktyk winni zapewnić aplikantom uczestnictwo w co najmniej sześciu rozprawach.